Крыніца: adu.by Нацыянальны інстытут развіцця адукацыі

Дэма-версія практычнага задання для экзамена па гісторыі Беларусі, для навучэнцаў 9-х класаў (2022/2023 навучальны год). Білет 25. Варыянт 2

Білет 25. Практычнае заданне. Усходнія славяне на тэрыторыі Беларусі: рассяленне, асноўныя заняткі, племянныя княствы, кіраванне імі

Заданне склала:настаўнік вышэйшай катэгорыі Самсонава М.А., ДУА "Сярэдняя школа №25 г. Віцебска"

Выкарыстоўваючы прадстаўленыя матэрыялы, адкажыце на пытанні:

1. Назавіце племянныя аб'яднанні ўсходніх славян, якія склаліся ў VIII-IX ст. на тэрыторыі Беларусі?
2.Назавіце асноўны занятак ва ўсходніх славян. Падумайце, што значна аблягчала працу земляроба з ралам і сахой?
3.Ахарактарызуйце кіраванне племем ва ўсходніх славян.
4.Дакажыце, што ўлада князя ў VIII-IX стст. узмацняецца. На каго ён абапіраецца ў кіраванні племем? Свой адказ абгрунтуйце

Крыніца 1

Карта рассялення славянскіх плямёнаў на тэрыторыі Беларусі

Крыніца: adu.by Нацыянальны інстытут развіцця адукацыі

Крыніца 2

Земляробчыя прылады працы

Крыніца 3

Крыніца: adu.by Нацыянальны інстытут развіцця адукацыі

Адказы:

1.Крывічы-палачане, радзімічы, дрыгавічы.

2. У гаспадарцы ўсходніх славян панавала земляробства. Менавіта яно давала славянам асноўныя прадукты. Ужо ў Раннім сярэднявеччы распаўсюдзілася ральнічае земляробства. Для рыхлення глебы выкарыстоўвалася рала з жалезным наканечнікам, якое цягнулі валы, таксама земляробы сталі ўжываць і саху з жалезным наканечнікам, якая не толькі рыхліла зямлю, але яшчэ і адвальвала пласт зямлі ў бок. У далейшым, у значнай ступені павялічыліся ўраджаі і аблегчылі жыццё чалавека, аслабілі яго залежнасць ад прыроды.

3.Узначальваў племя ва ўсходніх славян - племянны правадыр, якога часцей называлі князем. Яго выбіралі з ліку шляхетных людзей на народным зборы-веча. Права размяркоўваць ваенную здабычу належала князю. Пры гэтым ён мог сабе пакінуць большую частку. З часам князь стаў судзіць сваіх супляменнікаў, г.зн. здзейсніць справядлівы суд. За разгляд судовых справаў таксама трэба было плаціць. У асяроддзі князя паступова складалася група яго пастаянных баявых паплечнікаў і дарадцаў - дружына. Гэтыя людзі здзяйснялі з ім ваенныя паходы, жылі каля князя, дапамагалі яму ва ўсіх ягоных справах. Князь забяспечваў іх усім неабходным, даваў коней і зброю. Лік дружыннікаў было не вельмі значным. Для вядзення вялікіх войнаў гэтага было недастаткова. Таму ўсім мужчынам у выпадку неабходнасці даводзілася браць у рукі зброю. Яны складалі ваеннае апалчэнне. І земляроб, і рамеснік падчас вайны ператвараліся ў воінаў. Але ваеннае апалчэнне не было такім жа моцным на полі бою, як княжая дружына. Усе важныя справы ў славянскім плямені вырашаліся на народным сходзе - веча. У веча мог удзельнічаць кожны вольны мужчына. Але асаблівай павагай на гэтых племянных зборах карысталіся старэйшыны, ад кожнай радавой абшчыны, якія ўваходзілі ў Савет старэйшын. Першапачаткова старэйшынамі былі пажылыя людзі, старыя. Яны валодалі вялікім жыццёвым досведам. Але з цягам часу старэйшынамі ўсё часцей станавіліся знатныя людзі. Веча магло разглядаць любыя пытанні. Да іх адносіліся пытанні вайны і міру. Да народнага сходу чалавек мог звярнуцца і ў пошуках абароны і справядлівага суда. Але ваеннае апалчэнне не было такім жа моцным на полі бою, як княжая дружына. Усе важныя справы ў славянскім плямені вырашаліся на народным сходзе - веча. У веча мог удзельнічаць кожны вольны мужчына. Але асаблівай павагай на гэтых племянных зборах карысталіся старэйшыны, ад кожнай радавой абшчыны, якія ўваходзілі ў Савет старэйшын. Першапачаткова старэйшынамі былі пажылыя людзі, старыя. Яны валодалі вялікім жыццёвым досведам. Але з цягам часу старэйшынамі ўсё часцей станавіліся знатныя людзі. Веча магло разглядаць любыя пытанні. Да іх адносіліся пытанні вайны і міру. Да народнага сходу чалавек мог звярнуцца і ў пошуках абароны і справядлівага суда. Але ваеннае апалчэнне не было такім жа моцным на полі бою, як княжая дружына. Усе важныя справы ў

славянскім племені вырашаліся на народным сходзе - веча. У веча мог удзельнічаць кожны вольны мужчына. Але асаблівай павагай на гэтых племянных зборах карысталіся старэйшыны, ад кожнай радавой абшчыны, якія ўваходзілі ў Савет старэйшын. Першапачаткова старэйшынамі былі пажылыя людзі, старыя. Яны валодалі вялікім жыццёвым досведам. Але з цягам часу старэйшынамі ўсё часцей станавіліся знатныя людзі. Веча магло разглядаць любыя пытанні. Да іх адносіліся пытанні вайны і міру. Да народнага сходу чалавек мог звярнуцца і ў пошуках абароны і справядлівага суда. Але асаблівай павагай на гэтых племянных зборах карысталіся старэйшыны, ад кожнай радавой абшчыны, якія ўваходзілі ў Савет старэйшын. Першапачаткова старэйшынамі былі пажылыя людзі, старыя. Яны валодалі вялікім жыццёвым досведам. Але з цягам часу старэйшынамі ўсё часцей станавіліся знатныя людзі. Веча магло разглядаць любыя пытанні. Да іх адносіліся пытанні вайны і міру. Да народнага сходу чалавек мог звярнуцца і ў пошуках абароны і справядлівага суда. Але асаблівай павагай на гэтых племянных зборах карысталіся старэйшыны, ад кожнай радавой абшчыны, якія ўваходзілі ў Савет старэйшын. Першапачаткова старэйшынамі былі пажылыя людзі, старыя. Яны валодалі вялікім жыццёвым досведам. Але з цягам часу старэйшынамі ўсё часцей станавіліся знатныя людзі. Веча магло разглядаць любыя пытанні. Да іх адносіліся пытанні вайны і міру. Да народнага сходу чалавек мог звярнуцца і ў пошуках абароны і справядлівага суда.

4. Князь ва ўсходніх славян на першых этапах абіраўся (V-VIII стст.), а потым стаў перадаваць свой тытул па спадчыне. Ён у сваёй уладзе абапіраўся на ваяводу (правадыра войска) і дружыну. Дзякуючы дружыне ўмацоўвалася ўлада князя сярод насельніцтва. З дапамогай паплечнікаў князь мог прымусіць свой народ падпарадкоўвацца, праводзіць суды, збіраць з падуладнага насельніцтва даніну. З часам усё кіраванне племем і абшчынамі перайшло да князя, ён становіцца буйным землеўладальнікам, улада передае па спадчыне, яго сваякі становяцца радавой шляхтай, дружыннікі таксама становяцца ўласнікамі новых земляў, захопленай маёмасці і ў хуткім часе прадстаўнікамі шляхты. Веча па-ранейшаму існавала і вырашала асноўныя праблемы племя. Аднак збіраўся народны збор ужо радзей, т.я. славянскія плямёны жылі на шырокай тэрыторыі. Людзі не маглі адрывацца ад сваёй працы для вырашэння нязначных пытанняў. Таму ўсе найболей важныя рашэнні прымаліся племянной шляхтай і князю.